

Toch wel heel erg.

Onder dit hoofde schreef „De Waarheidsvriend“, het bekende blad van den Ger. Bond in de Ned. Herv. Kerk, het volgende, dat we zonder commentaar overnemen:

Onlangs doelden wij in een stukje, waarboven stond „Jekori aan predikanten“, op de ongelukkige prediking van sommige godsdienstonderwijzers. Wij krijgen daaromtrent nog wel eens berichten en mededeelingen, schriftelijk en mondeling. En omdat onze Gereformeerde Bond bedoelt om zooveel mogelijk de Gereformeerde Waarheid te verbreiden en te verdedigen, is het pijnlijk, wanneer men dan van z.g.n. Gereformeerde Hervormde godsdienstonderwijzers, die heel het land doortrekken, de allertreurigste dingen veel te berichten; vooral wanneer de buiten-wereld dan zegt: dat zijn nu de Gereformeerde Bondsmanen! Dat is nu de Gereformeerde Bondsprekings!

En ja, het is jammer, dat er zulke mensen zijn, die zich zoo schandelijk te buiten gaan. Gods Naam wordt er door gelasterd en de zaak des Heeren lijdt er schade door.

Alleen maar, zulke typen, die overigens meer dan gereformeerd zijn, beroemen er zich juist op — en gelukkig maar — dat zij geen lid van den Gereformeerden Bond zijn. Met dien Gereformeerden Bond is het „niks gedaan“ — zeggen ze. En ze konden wel eens gelijk hebben. De Gereformeerde Bond moet niets van zulke mensen hebben. Daar kunnen ze hun slag niet slaan. Daar zijn de echte Gereformeerde Bonders te nuchter en te goed gereformeerd voor. Neen, 'tis voor zulke geestelijke kwakzalvers „niks gedaan“ bij dien Gereformeerden Bond.

Intusschen blijft „men“ geregeld den Gereformeerden Bond, met zulke mensen voor ogen, beschuldigen van alles en nog wat, wat zeer jammer is.

Ook de goede, eenvoudige, eerlijke, beste godsdienstonderwijzers in onzen kring, die dikwijls als storen werkers uitnemend werk verrichten, moet men niet over één kam scheren met zulke slauwe, futloze, geestelijke kwakzalvers. Natuurlijk zijn er altijd mensen, die zulke mannen volgen — meestentijds een kort poosje, totdat er een licht opstaat, dat weer schooner is en nog beroemder wordt — maar onze degelijke, ernstige, gereformeerde godsdienstonderwijzers — die intusschen soms veel verdriet van zulke „collega's“ kunnen hebben — laten zich niet uit het veld slaan en gaan als eerlijke mannen, in Gods kracht voort, doende het werk, door den Heere hun, als Zijne knechten, opgedragen. Het werk van een Evangelist is een heerlijk werk!

Dat het soms heel treurig is met het optreden van sommigen, die zich „godsdienstonderwijzer“ in „de Hervormde Kerk“ noemen, wisten we al lang door allerlei berichten aangaande den heer Schoonderbeek, die zich Ned. Hervormd godsdienstonderwijzer te Ermelo noemt. Ons was al heel wat aangaande dien mijnheer medegedeeld, uit de meest betrouwbare bronnen geput. Maar wij hebben altijd maar gezweven. Wie z'n neus schendt, schendt z'n aangezicht. En de vuile wasch dient bij voorkeur binnenshuis behandeld te worden. Maar het kan toch al te bar worden en de naam van de Gereformeerde Hervormden wordt er door gelasterd en de goede zaak lijdt er schade door.

Die mijnheer Schoonderbeek, die beelmaant geen Ned. Hervormd godsdienstonderwijzer te Ermelo is (zoals hij den indruk geeft door zijn titel en omschrijving), treedt overal kris-kras op. Of hij de Hervormde Kerk diem of afbreekt, of hij naast en tegenover Hervormde predikanten van gereformeerde beïjdenis optreedt, raakt hem niet. Als hij maar „preken“ kan! Van 't begin tot het einde van z'n „preek“ is het dan één curiositeit. De allerwonderlijkste dingen hoort men dan. „Ons begin zij in de zonde, onze voortzetting in de ongerechtigheid, en ons einde in den dood“ — of zooiets — is zijn „votum“. En dan volgt de eene schandelijke enormiteit de andere. En dan is alles op-ende-op „gereformeerd“ natuurlijk: veel gereformeerder dan van dien gereformeerden domine, die in de kerk staat te bazelen als „broodprofeet“ enz.

Op vacante gemeenten azen zulke mensen. Wij zouden tal van Hervormde gemeenten kunnen noemen waar de heer Schoonderbeek op den preekstoel heeft gestaan en allerlei onsmakelijken geestelijken kost kwam opdisschen. En wanneer er dan leidslieden zijn, die geen onderscheidingsvermogen genoeg hebben, hebben zulke gevaarlijke voorgangers vrij spel. Mee door den tegenstand van jongen en ouderen in de gemeenten, die gelukkig nog wel onderscheiden kunnen en te goed gereformeerd zijn, om zich door zulke geestelijke kwakzalvers — die soms nog met een aardig honorarium gaan strijken — te laten misleiden, is hier en daar het slot op de deur gedaan; daar is geen toegang meer. Ook Evangelisaties worden door zulke treurige mensen in de war gestuurd. Maar ook daar gaan gelukkig de oogen open. Men voelt, dat de Hervormde gemeente dan niet opgebouwd wordt, maar dat de Hervormde Kerk afgebroken wordt en te schande gemaakt.

Intusschen gaan zulke mensen toch onvermoed voort en ze zoeken telkens weer een ander gat om er doorheen te kruipen en binnen te sluipen. En lange nieuwe wegen gaat de zegelkar!

Julst om onze goede godsdienstonderwijzers voor blaam te bewaren, schrijven we nu eens wat uitvoerig over deze treurige dingen. Want het zou ons bitter leed doen, indien de goeden hier om de kwaaden zouden moeten lijden.

Voor de vindingrijkheid van den heer Schoonderbeek pleit, dat hij nu studie maakt van de politiek en nu als spreker voor de Staatkundig Gereformeerde Partij conditiek in ons goede vaderland, waar voor zulke mensen plaats is. Straks op de candidaten-

lijst. Straks lid van de Tweede Kamer. Wat is het vooruitzicht schoon!

In de „Delftsche Kerkbode“ van Zaterdag 17 Jan. j.l. lezen we een advertentie van de Staatkundig Gereformeerde Partij, waarin de heer Schoonderbeek, „Ned. Hervormd godsdienstonderwijzer te Ermelo“, als spreker in een openbare vergadering wordt aangekondigd, met het onderwerp: „Schrik niet... met het heerlijke onderwerp: „De kijkers door een loeb, waardoor een stofje een parel is“.

Is het niet prachtig? Door een „loeb“ (van welk woord ongeveer alle letters verkeerd geschreven zijn) kijken, enz. Een stofje wordt dan een parel. Is het niet diepgeestelijk?

Als het niet zoo in-treurig was, die geestelijke potsenmakerij, zouden we hartelijk bestuur en spreker uitlachen. Maar het is weer zoo in-droevig, dat zooiets door een niet opzet „Hervormd“ man wordt uitgehaald. „Hervormd“ schijnt overal voor te kunnen dienen. Is het niet treurig?

Wat er Maandag in Delft over dit zeer-bijzonder onderwerp door dezer zeer-geinalen spreker gezegd is, weten we niet. Maar in Stolkwijk, waar de Staatkundig Gereformeerde Partij ook al heel wat uitgespuikt heeft (Evangelisatie, School, Jongelingsverenigingen enz. zouden heel wat kunnen vertellen!), heeft de heer Schoonderbeek ook gesproken over een politiek onderwerp (door welke „loeb“ hij daar „parelen“ gezien heeft, weten we niet) en van die vergadering lezen we in „De Rotterdammer“ een verslag. Daarin staat ongeveer dit:

„Het heele parlement moet weg! Het moet geworpen worden in den krater van den Merapi! 'Tis een gruwel, dat een Roomsche, voorzitter is van de Tweede Kamer, en al de Roomschen wel 30 procent van de bevolking, moet weg! 'k Wil ze niet doodmaken, neen, dat mag niet! Ze moeten gotscheppers worden! Colijn omleest weer heel Friesland voor de coalitie, dat groote beest! De vacatie, dat groote beest, hebben we te danken aan de coalitie! Wie weet hoeveel kindertjes door het vaccineeren ancephalitis hebben gekregen en regelrecht naar de hel zijn gegaan. Ook de sociale wetgeving is een groot beest! Op bededagen wordt er zóóveel geld gecollecteerd, dat we die goddelooze sociale wetten niet noodig hebben!“

Verder had de geachte spreker het nog over „rot-zooi“ en meer van dat fraais.

Toen een der Antirevolutionaire kandidaten voor de Provinciale Staten van Z.-Holland, van de Goudsche lijst, die op de vergadering tegenwoordig was, aan 't eind der rede van den heer Schoonderbeek vroeg, om iets te mogen in 't midden brengen op deze openbare vergadering, zei de geachte spreker, dat zulks niet kon worden toegestaan. En toen er toch nog even over en weer gepraat werd en er enkele zakelijke dingen konden worden gezegd en een citaat van Calvijn kon worden voorgelezen, had de heer Schoonderbeek geen tijd meer, moest weg en aan den Antirevolutionair werd het woord ont-nomen en 't was gedaan met al 't moois.

Dit is nog maar een begin van de merkwaardige tochten op de politieke baan van den heer Schoonderbeek, maar wij schamen ons, dat weer zóó gesold wordt met de Hervormde Kerk, die hier als aanbeveling dienen moet voor onze Hervormde mensen, om ze te lokken tot de partij van Ds Kersten, en we vinden het in-droevig, dat zoo het gereformeerde beginsel door het slijk gesleurd wordt.

Moeten zulke mensen nu voor onze Hervormde Gereformeerden de geestelijke leidslieden zijn?

't Zou vreeselijk wezen!

I. W.

BOEKBESPREKING

Naast het Herfstnummer van October gaf „Timotheus“ (uitgave van La Riviere en Voorhoeve, Zwolle), ook een „Jaareindnummer“. Met een afzonderlijken, spreken omslag gedrukt, bevat het artikelen van J. N. V. (oorhoeve), A. W. F. Idenburg, Dr. Joh. de Groot, A. K. Straatsma, Emous, v. d. Munnik, A. L. van H. (ulzen) A. v. H. (oogstraten—Schoch), D. (rewes). Voorts passende, goed geslaagde illustraties en muziekbijdragen. Een mooi nummer, dat zeer goed geslaagd is.

C. T.

De Nederlandsche Uitgeversbond van 1880 tot 1890, uitgegeven ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan op 1 Dec. 1930, Amsterdam, 1930.

Dit, keurig uitgegeven, jubileumboek is een gedenkboek bij het gouden feest van den Nederlandschen Uitgeversbond, dat met het instructieve boekje van den heer J. Tersteeg over het Uitgeversbedrijf een blijvend getuigenis vormt, van wat de Uitgeversbond is geweest en heeft gedaan. We vinden artikelen over het ontstaan en den groei van den Bond, over Wetten, Besluiten, Uitgaven, Instellingen, Propaganda, Tentoonstellingen, over Congressen en Buitenlandsche betrekkingen, over de verhouding van den Bond tot den geestelijken eigendom, de Overheid, de aangesloten verenigingen. Voorts worden portretten en ledenlijsten gegeven met statistische opgaven. Als ieder Gedenkboek is het de consolidatie van veel arbeid en veel toewijding, en als zoodanig een waardevol document.

C. T.

Kerstnummer 1930 van „Op den Uitkijk“.

Gebr. Zomer en Keuning's Uitg.-Mij, Wageningen.

Ofschoon de Kerstnummers-periode voorbij is, maken we nog met genogen melding van deze gelegenheidsuitgave, die ons dezer dagen werd toegezonden. Want al is de inhoud voor een groot deel betrokken op het Kerstfeest en zijn beteekenis en viering — een verdienste,

die deze periodiek van veel soortgenooten onderscheidt — er is toch, in allerlei bijdragen van aanverwanten of anderen aard, en in veelsoortige illustraties heerlijk en ook na de kerstviering interessante lectuur blijft. Een breede rij medewerkers en bekende illustratoren verzorgden dit nummer, dat door den Uitgever technisch werd bewerkt op een wijze, die een compliment waard is. Deze kerstperiodiek is in meer dan één opzicht een bijdrage tot de christelijke kunst.

C. T.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Vinkeveen: Cand. J. R. Sybrandy te Stiens.

Willemstad: Cand. J. Wagenaar te Heer Hugoward.

Aangenomen naar:

Soest: S. Wouters te Dronrijp.

Bedankt voor:

Delft (voor den Miss. dienst te Solo): J. H. Sillevs Smitt te Semarang.

Smilde: S. Wouters te Dronrijp.

Verske: H. Brink te Onderdendam.

Mannenvereniging.

Te Ommen (wijk Ommerkanaal) is een Geref. Mannenvereniging opgericht.

De Joh. S. Langen.

Naar wij vernemen is aan Ds Joh. S. Langen, predikant der Geref. Kerk te Waarder, een korte rustpoos voorgeschreven, welke Z. Eerw. elders hoopt door te brengen. „Rotterd.“

Beroepbaar.

De heer L. Batelaan verzoekt mede te deelen, dat hij thans een beroep uit een der Geref. Kerken in overweging wil nemen. Zijn adres is: Brugstraat 2, Bodegraven.

Naar het Zendingveld.

De heer W. Peddemors te Almelo is benoemd tot arts aan het Petronellehospitaal te Djocja (N. O.-I.), het Zendingsterrein der Geref. Kerken van Noord-Holland.

Dr. Peddemors hoopt in 't begin van Februari naar Indië te vertrekken.

De Gereformeerden op Curaçao. Een studieris van Ds J. Gispén.

In opdracht van de Generale Synode der Geref. Kerken (Arnhem 1930) hebben Deputaten voor de verzorging van de geestelijke belangen der militairen in samenwerking met den kerkeraad van de Geref. Kerk te Den Haag-West besloten Ds J. Gispén te Groningen voor drie maanden uit te zenden naar Curaçao, om aldaar een onderzoek te doen naar de Geref. militairen en de Geref. ambtenaren van verschillende maatschappijen.

Ds Gispén, aan wien zijn kerkeraad een drie-maandelijkse verlof heeft verleend, zal eind Mei vertrekken. Allen, die in verband hiernede met hem zaken hebben te bespreken of verzoeken hebben te doen, kunnen zich schriftelijk tot hem wenden aan zijn adres: S. S. Rozensteinlaan 22, Groningen. Als Ds Gispén van zijn bevindingen rapport zal hebben uitgebracht, zal nader worden overwogen, of definitieve uitzending van een candidaat in de theologie zal mogelijk zijn.

In hersteld verband.

In het nummer van 26 December 1930 plaatste ik een aankondiging van E. Brunner's: De Theologie der Crisis (vertaling), uitgave W. ten Have, Amsterdam. Van deze recensie neemt de heer Ten Have, in een advertentie (Standaard 15 Jan. '31 en Heraut 18 Jan.) enkele zinnen over, die den indruk wekken, dat ik het omgekeerde schreef van wat ik werkelijk (op verzoek van den heer Ten Have) meende te moeten zeggen.

Ik constateer dus, dat deze heer het verband van mijn recensie verbroken heeft, en moet dus tegenover dergelijke advertenties het lezen in hersteld verband aanbevelen.

K. S.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND“.

Beroepen te:

Enschede: P. A. E. Sillevs Smitt te Haarlem.

Bedankt voor:

Zandvoort: G. Ubink te Utrecht.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Dordrecht: Joh. Jansen te Leiden.

Afscheid van:

Dordrum: B. Oosthoek. Tekst Matth. 24:13.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Moercapele: M. Heykoop te Utrecht.

Bedankt voor:

Goes: J. Fraanje te Barneveld.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Boven-Hardinxveld: W. Rijnburger te Polsbroek.

Colijnsplaat: G. Barger Ez., Evang. pred. te Hoorn.

Den Bommel: J. Lekkerkerker te Molenaarsgraaf.

Elburg: W. L. Mulder te Voorthuizen.

Harich: Dr. J. Ch. Kromsmit te Rinsumageest.

Kampen: E. Schimmel te Ameide.

Lichtenvoorde: Cand. E. Jansen Schoonhoven te Utrecht.

Oosterhout: G. Barger Ez., Evang. pred. te Hoorn.

Purmerland en Den IJp: A. C. Lagrand, em. pred. te Amsterdam.

Rotterdam (vac. Ds. Scholten): J. W. Dippel te Aalten.

Rijssen: J. de Bruijn te Roiterdam.

Aangenomen naar:

Goingsrijp en Broek: Cand. A. J. van Rhijn, hulppredikant te Wemeldinge.

Verske: K. Engelsma te Zwartsluis.

Bedankt voor:

Gendern: J. H. Gunning E.Bz., te Schoonhoven.

's-Graveland: E. Warmolts te Scherpenzeel (Gld.).

's-Heerenberg: Cand. A. J. van Rhijn, hulppred. te Wemeldinge.

Opheusden: J. E. Klomp te Ede.

Sappemeer: C. Brinkerink te Oostvoorne.

Welsrijp: D. Siemeling te Roswinkel.

Intride te:

Apeldoorn en Het Loo: J. C. H. Romijn. Tekst 2 Cor. 3:5 en 6.

Marken: Cand. Jac. Treffers. Tekst 1 Cor. 1:23 en 24.

Oudenbosch: G. C. Postma. Tekst Psalm 100:2a.

Vrouwepolder-Gapinge: Cand. J. Tjebbes. Tekst 2 Cor. 1:24.

Afscheid van:

Bolsward (Evangelisatie): J. C. Loo. Tekst 1 Petr. 3:18.

Oosterhaule: F. C. Willekes. Tekst Openb. 1:12 en 13.

gevalen een
zooral veroor-

gassen, en
ava, welke op
temperatuur en de

en wel de vol-

komt dit voor

en Kilauea op

Oceaan, die

eel opgebouwd

is vrij zuiveren

laatsigenoem-

vloeiende lava

de Halemau-

hierin gering

midden voort-

va op. Is het

door spleten

waardoor de

erfaren gaat.

omd naar den

den Liparische

voortdurend,

de 1 en de lava

der vloeibaar,

n a twaalf mi-

pijp, waardoor

ere en kleinere

atistische produc-

tilij, vulkanisch

d), wordt uit-

lava veel mind-

rd. De gasdruk

olg daarvan is

i worden uitge-

lavastroomen

type behooren

al van andere

ormt een zuil

e uitbarstingen

ent.

naar den be-

erden vulkaan

de type, is de

er taal. In de

rmid, die lang-

als deze boven

de samenhang

is een stollings-

an het volgende

na uit de diepte

ken heete lava

rijb de daarin

een gloedwolk

api in Midden

zuiver. In een

terug te komen.

den krater aan-

ikken langs den

zich een gloed-

is, dat dit type

agt, dat hij een

zoo bijv. de

og gedreven en

een ontsnappen

fwolk van reus-

Dit schijnt het

trsting van den

n bepaalde vul-

uitbarstingstype

s zus, dan weer

geldt bovendien

hoe heftiger de

worden op een

J. de z.g. cal-

le top van een

gassen volkomen

geblazen wordt.

l of gedeeltelijk

ak binnenste ge-

id- en zijkraters.

Zoo is bijv. de

tulk een ringwal

ulkaan zich ver-

vorm veelvuldig

t-Java, die door

een zeer groote

ok de beruchte

vaarvan de vorm

ge overzicht van

zich aan de aard-

en leiden tot de

ooveel menschen

lele schade aan-

gelet worden op

Ned. Oost Indië

G. KÖHLER